

20—27 oktober

Debatter m. m.

Fredagen den 23 oktober

Sid.

Interpellationer:

- av herr Nilsson, Ferdinand, ang. arronderingen av kronans innehav av skogsfastigheter, m. m. 4
- av herr Palm ang. det framtida fredsforskningsarbetet 5

Meddelande ang. enkla frågor:

- av herr Lundström ang. neutralisering av eventuella skattekö- höjningar i samband med höjda taxeringsvärden på egna- hem m. m. 6
- av herr Wallmark ang. åtgärder mot utsläpp i vissa fall av rök och gas från motorfordon 6
- av herr Hernelius ang. uppskov med inkallandet av FN:s ge- neralmöte 6

Tisdagen den 27 oktober

Svar på frågor:

- av herr Lundström ang. neutralisering av eventuella skattekö- ningar i samband med höjda taxeringsvärden på egna- hem m. m. 7
- av herr Lager ang. utspisning av officerare 8
- av herr Sundin ang. försvarets sjukvårdsstyrelses upphandling av dentalmateriel 8
- av herr Sveningsson ang. hastighetsbegränsning för motorfor- don 9
- av herr Wallmark ang. åtgärder mot utsläpp i vissa fall av rök och gas från motorfordon 11
- Interpellation av herr Petersson, Erik Filip, om inrättande av filialer till universiteten 13

	Sid.
Meddelande ang. enkla frågor:	
av herr Holmberg ang. Svenska filminstitutets anordnande av fester vid filmfestivalen i Venedig	14
av herr Källqvist ang. de s. k. konstnärsbelöningarna	14

Tisdagen den 20 oktober

Kammaren sammanträdde kl. 16.00.

Föredrogos och hänvisades
motionerna nr 834—836 till behand-
ling av lagutskott samt
motionerna nr 837 och 838 till stats-
utskottet.

Justerades protokollsutdrag för den-
na dag, varefter kammarens samman-
träde avslutades kl. 16.01.

In fidem

Fritz af Petersens

Fredagen den 23 oktober

Kammaren sammanträdde kl. 14.00; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

—————
 Justerades protokoll för den 16 och 17 innevarande månad.

—————
 Upplästes följande till kammaren inkomna ansökning:

Till riksdagens första kammare

Anhåller om ledighet från riksdagsarbetet till och med den 13 november 1964 på grund av uppdrag för Byggnadsinternationalen i Bryssel, Tel Aviv, Nord-Rhodesia och Nyasaland.

Stockholm den 21 oktober 1964.

Knut Johansson

Den begärda ledigheten beviljades.

—————
Interpellation ang. arronderingen av kronans innehav av skogsfastigheter, m. m.

Herr NILSSON, FERDINAND, (cp) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! I framställning den 23 februari 1946 har styrelsen för Bro häradssällmanning erinrat om att enligt statsmakternas beslut för kasern- och övningsområde åt Svea livgarde kommer att tagas i anspråk allmänningen tillhöriga fastigheten Lövsta 1² i Håbo-Tibble socken omfattande ca 137 hektar skogsmark. Då enligt styrelsens välgrundade uppfattning förutsättningarna för att på kvarvarande ca 89 hektar och med den förvaltningsorganisation som lagligen föreskrives bedriva ett rationellt skogsbruk i hög grad reduceras, framstår det som ett livsvillkor för allmänningens fortbestånd att kompen-

sation erhålles genom förvärv av annan skogsfastighet av ungefär samma storleksgrad. Det framstår som skäligt att staten, som vållar skadan, gör vad den kan för att tillhandahålla kompensatio-

nen.
 Allmänningsstyrelsen anhåller därför om att få förvärva den inom samma härad belägna kronoegendomen Albrunna 1¹ och 2¹ i Låssa socken. Egendomen omfattar 34 hektar åker och 90 hektar produktiv skogsmark samt ligger 2 mil från närmaste annan kronopark. Den utgör således ett exempel på kronans innehav av ströhemman som i samband med eftersträvandet av bättre arrondering av kronans innehav bör kunna avstås.

Domänintendenten i verkets norra område omnämner avsikten att med arrendatorns uppsägande utarrendera jordbruket med dess av kronan hårt eftersatta underhåll av byggnader som sidobruk. Därest emellertid domänstyrelsen accepterar principen att kronan skall i mark lämna kompensation för i anspråk tagen egendom, har domänintendenten intet att erinra mot att den försäljes till allmänningen. En sådan försäljning torde ur domänverkets synpunkt icke innebära något allvarligt ingrepp i fastighetsbeståndet.

Domänverkets jägmästare framhåller emellertid bl. a. att allmänningen bör få betalt i pengar och sedan kan ha möjlighet att från andra än kronan förvärva sin kompensation. Överjägmästaren gör också gällande att allmänningens arrondering av sin skogsmark icke förbättras genom förvärvet. Härtill torde böra anmärkas dels att allmänningens driftsmöjligheter försämrans genom kronans ingrepp dels även att kronans arrondering förbättras genom avståendet av mark som ligger för kronan mera avlägset än för allmänningen.

Interpellation ang. det framtida fredsforskningsarbetet

Lantbruksnämnden, vars uttalande i sammanhanget torde böra tillmätas stort avseende, uttalar att ett kompensationsförvärv enligt häradsallmänningens önskemål synes både lämpligt och önskvärt ur de synpunkter, som lantbruksnämnden har att företräda.

Domänstyrelsen har avslagit framställningen. Ärendet kommer emellertid att åter bli aktuellt i samband med att kronans förvärv från allmänningen genomföres. Med hänsyn såväl härtill som till de allmänna principer för kompensation vid kronans tvångsförvärv som ovan berörts vill jag utbedja mig kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få rikta följande frågor:

1) Anser statsrådet att en förbättrad arrondering av kronans innehav av skogsfastigheter skall eftersträvas ej blott genom förvärv av välbelägna marker utan även genom avyttring av fastigheter som ligger mindre väl till och utan olägenhet kan avvaras?

2) Vill statsrådet medverka till att kompensation för av kronan ianspråktagen fast egendom då så lämpligen kan ske lämnas genom avyttring till den skadelidande av härför passande mark?

3) Anser statsrådet att vid bedömande av frågor av denna art väsentligt avseende skall fästas vid av lantbruksnämnd uttalad uppfattning om vad som är lämpligt och önskvärt?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågasvarande spørsmål finge framställas.

Interpellation ang. det framtida fredsforskningsarbetet

Ordet lämnades på begäran till herr PALM (s), som yttrade:

Herr talman! Firandet av den 150-åriga svenska freden, som kunde ske i augusti månad i år, kom att inta en ganska undanskymd plats. Orsaken är närmast att finna i tidpunkten för den-

na händelse som inföll mitt under pågående valrörelse. Såvitt jag har kunnat följa de olika partiledarnas tal enligt TT-referaten var det endast statsminister Tage Erlander som särskilt uppehöll sig vid denna, för den svenska nationen så betydelsefulla händelse. Statsministern valde symboliskt nog att erinra om detta i ett tal i Eda vid den svensk-norska gränsen den 16 augusti.

I detta tal underströks bland annat den positiva inställning som Sverige under mycket lång tid har intagit till det internationella fredsarbetet, och statsministern ställde bland annat frågan om det inte skulle vara möjligt för vetenskapsmännen att lämna sitt bidrag till lösningen av de internationella konfliktproblemen genom att öka vår kunskap om dessa problems bakgrund, om möjliga vägar att mildra spänningstillstånd, undanröja oroshärddar och att effektivt utnyttja FN:s förutsättningar som ett värn för freden. Forskningsinsatser ansågs också mycket angelägna för att lösa problemen, som aktualiseras i samband med FN:s speciella fredsoperationer och förhandlingarna om nedrustning.

Statsministern erinrade vidare om att ansatser till en freds- och konfliktforskning har inletts på flera håll — bland annat i vårt land genom anslag till Utrikespolitiska institutet i dess arbete att bedriva säkerhetspolitiska studier.

Statsministern konkretiserade ytterligare sin uppfattning med att säga att »ett internationellt institut för freds- och konfliktforskning är ett perspektiv som förtjänar att grundligt diskuteras.»

Vidare framhölls att »det är regeringens avsikt att tillsätta en utredning med uppgift att kartlägga problematiken kring ett sådant institut». En sådan utredning ansågs böra ske i nära kontakt med de övriga nordiska länderna.

Herr talman! Tillåt mig säga att vi är många i detta land som hälsade den-

na deklARATION med största tillfredsställelse, och med den mera begränsade kännedom jag har om det hittillsvarande fredsfnorskningsarbetet i Sverige framstår det som angeläget att detta arbete — som hittills haft karaktären av en avancerad studiegrupp — får betydligt fastare former.

Utöver tillskapandet av ett internationellt institut för den internationella fredsfnorsknigen framstår här också en fortgående utbildning av bland annat forskare i dessa uppgifter som mycket angelägen.

Den tredje och kanhända mest centrala frågan utgörs av behovet av samordning mellan de olika verksamhetsgrenar som främst är berörda, nämligen vetenskapsmännen, den militära expertisen samt utrikesdepartementet och riksdagen. Det vore vidare önskvärt att det material som finns i berörda avseenden i en betydligt större utsträckning blev tillgängligt för den mera systematiska fredsfnorsknigen som statsministern låtit förstå skulle kunna komma till stånd.

Herr talman! Med hänvisning till det anförda anhåller jag om första kammarens tillstånd att till hans excellens statsministern Tage Erlander få rikta följande interpellation:

Är statsministern villig att redan inför höstriksdagen närmare precisera hur det framtida fredsfnorskningsarbetet kommer att bedrivas och när en eventuell proposition med förslag om ett fredsfnorskningsinstitut är att vänta?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Meddelande ang. enkla frågor

Meddelades, att jämlikt § 20 i kammarens ordningsstadga följande enkla frågor framstälts, nämligen

den 22 oktober

av herr *Lundström* (fp) till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet: »Vilka åtgärder är Herr Statsrådet beredd att föreslå för att neutralisera de skattehöjningar som kan beräknas bli en följd av höjda taxeringsvärden på egna hem och insatslägenheter?»; ävensom

den 23 oktober

av herr *Wallmark* (h) till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet: »Är Statsrådet beredd att snarast utfärda sådana tillämpningsföreskrifter till vägtrafikförordningen att de trafikövervakande organen på subjektiv grund kan ingripa mot de förare av motorfordon, som låter motorerna släppa ut rök och gas i så stor mängd att fotgängare och medtrafikanter därigenom utsätts för betydande obehag och förgiftningsrisker?»; samt

av herr *Hernelius* (h) till hans excellens herr ministern för utrikes ärendena: »Anser icke Hans Excellens Utrikesministern att uppskovet med inkallandet av FN:s generalförsamling kan få en viss prejudicerande verkan?»

Kammarens sammanträde avslutades kl. 14.10.

In fidem

Fritz af Petersens

Tisdagen den 27 oktober

Kammaren sammanträdde kl. 16.00.

Ang. neutralisering av eventuella skatteköjningar i samband med höjda taxeringsvärden på egna hem m. m.

Herr statsrådet och chefen för finansdepartementet **STRÄNG** erhöi ordet för att besvara herr *Lundströms* fråga angående neutralisering av eventuella skatteköjningar i samband med höjda taxeringsvärden på egna hem m. m., vilken fråga intagits i kammarens protokoll för den 23 oktober, och anförde:

Herr talman! Herr *Lundström* har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd föreslå för att neutralisera de skatteköjningar som kan beräknas bli en följd av höjda taxeringsvärden på egna hem och insatslägenheter.

En reducering av repartitionstalet vid fastighetsbeskattningen och av den procentsats som ligger till grund för schablonbeskattningen av egna hem bör ske. Utredning härom pågår inom finansdepartementet.

Herr **LUNDSTRÖM** (fp):

Herr talman! Jag ber att få tacka finansministern för svaret och det meddelande han lämnar om att utredning pågår rörande repartitionstalet och grunderna för schablonbeskattningen av egna hem.

Men min fråga gäller ju mer än fastighetsskatten — problemet innehåller åtminstone två andra nötter: både frågan om förmögenhetsbeskattning och frågan om arvsbeskattning. Jag skulle vilja höra av finansministern om åtgärder förberedes i fråga om dessa skatter, som ju också kan komma att mycket starkt påverkas av höjda taxeringsvärden. Riksskattenämnden har enligt uppgift re-

kommenderat köjningar av taxeringsvärdena för villor och egna hem med 40—60 procent. Nu ryktas det i Stockholms villaområden om vida större köjningar, med 80 procent och kanske ännu mer. Görs så stora köjningar blir ju problemet ytterligare tillspetsat när det gäller förmögenhetsbeskattningen. Köjningar med 40, 60, 80 eller 100 procent innebär en avsevärd lyftning av förmögenheterna och kan även betyda skatteköjning.

Det är inte för litet sagt om jag påstår att det råder stor oro bland egna hemsägarna med hänsyn till de befärade skatteköjningarna.

Herr statsrådet **STRÄNG**:

Herr talman! På den sista frågan kan jag svara att förmögenhetsbeskattningen är ett av de avsnitt som skatteberedningen tagit upp till behandling i sitt stora betänkande, vilket för närvarande också är föremål för överväganden inom finansdepartementet.

Herr **LUNDSTRÖM** (fp):

Herr talman! Även om skatteberedningens förslag i detta avsnitt kunde bli behandlat av riksdagen år 1965, skulle ändringarna inte komma att träda i kraft förrän 1966 och alltså inte påverka nästa års beskattning av fastigheter. Uppskjutes avgörandet beträffande skatteberedningens förslag ytterligare — vilket ju har antytts — drabbas fastigheterna än mer, under ett eller flera år, av den höjda förmögenhetsbeskattningen.

Vid föregående allmänna fastighetstaxering höjdes gränsen för skattefrihet vid förmögenhetsbeskattningen provisoriskt från 50 000 till 80 000 kronor, om jag inte minns fel, och detta provi-

Ang. utspisningen av officerare — Ang. försvarets sjukvårdsstyrelses upphandling av dentalmateriel

sorium blev något år senare permanent. Skulle man inte här kunna tänka sig ett liknande provisorium?

Herr statsrådet **STRÄNG**:

Herr talman! De konsekvenser som herr Lundström berör är naturligtvis inte okända för mig och mina medarbetare i finansdepartementet, men jag kan tyvärr inte säga någonting annat än att dessa problem och dessa konsekvenser är under övervägande.

Överläggningen ansågs härmed slutad.

Ang. utspisningen av officerare

Herr statsrådet och chefen för försvarsdepartementet **ANDERSSON** erhöll ordet för att besvara herr *Lagers* fråga angående utspisningen av officerare, vilken fråga intagits i kammarens protokoll för den 16 oktober, och yttrade:

Herr talman! Herr Lager har frågat mig om de tidningsuppgifter är riktiga som säger att officerarna vid regementena I 1 och Ing 1 kräver egna, från manskapsköken helt skilda kök vid de nya kaserner som skall byggas.

Till svar vill jag meddela, att samtliga befälskårer vid förbanden har framfört önskemål om att mässförhållandena efter förbandens flyttning skulle utformas på samma sätt som vid nuvarande förläggning. Detta innebär bl. a. att varje befälskår har egen mäss med fullständigt kök. Jag avser att inom kort anmäla ärendet för Kungl. Maj:t för avgörande.

Herr **LAGER** (k):

Herr talman! Jag ber att få tacka för statsrådets svar på min enkla fråga och vill med herr talmannens tillåtelse knyta ett par reflexioner till den sak det gäller.

I ett radiouttalande för gott och väl en månad sedan sade en hög officer att de olika befälskategorierna bör ha inte endast egna mässar utan också egna kök till dessa. Han gjorde jämförelsen, hur otrivsamt det kan bli om tre familjer skall dela på ett kök — och detta kan man ju hålla med om. Det är bara det att jämförelsen knappast är relevant här. Jag tror att det är riktigare att jämföra med en restaurang som har matsalar och festvåningar av olika klass; de kan väl i allmänhet samsas om ett kök, även om matsedlar och priser skiljer sig i de olika etablissemangen.

Den andra reflexionen jag vill göra är att tillståndet inom krigsmakten när det gäller förhållandet mellan manskap och officerare inte tycks vara det allra bästa. I debatten om köken har man från officershåll sagt, att utom tjänsten vill officerarna vara för sig själva, »i egen miljö», som det heter; att stöta ihop med manskap skapar otrivsel. Förtretadare för manskapet har gjort motsvarande uttalanden — på sin fritid vill man helst inte stöta ihop med officerare. Bägge parter menar sålunda att kontakter utom tjänsten bara är till förtret. Att kontaktarna inom tjänsten också kan innebära förtretligheter torde vara allmänt känt. Om man slår tillsammans det hela skulle alltså slutsatsen bli att livet för de värnpliktiga och officerarna är fyllt av förtretligheter; och det förefaller mig som om detta tillstånd inte är det bästa inom en krigsmakt som skall ha till främsta uppgift att värna om demokratien.

Överläggningen förklarades härmed slutad.

Ang. försvarets sjukvårdsstyrelses upphandling av dentalmateriel

Herr statsrådet och chefen för försvarsdepartementet **ANDERSSON** erhöll ordet för att besvara herr *Sundins* fråga.

Ang. hastighetsbegränsning för motorfordon

ga angående försvarets sjukvårdsstyrelses upphandling av dentalmateriel, vilken fråga intagits i kammarens protokoll för den 16 oktober, och anförde:

Herr talman! Herr Sundin har frågat om jag vill redogöra för regler och förfarande vid försvarets sjukvårdsstyrelses upphandling av dentalmateriel, såväl varaktig utrustning som förbrukningsvaror.

Med anledning härav får jag meddela, att upphandling av denna materiel ombesörjes av försvarets sjukvårdsstyrelse i enlighet med bestämmelserna i 1952 års upphandlingskungörelse. Anbud inforrdas alltså från flera företag och inkomna anbud underställes härefter försvarsöverstandläkaren för prövning och kvalitetsbedömning. I övervägande antalet fall antas det anbud som innebär lägsta pris. I de fall då högre anbud antas uppfyller offererad vara till lägre pris merendels icke fastställd specifikation eller också är den icke av godtagbar kvalitet. Ett dyrare inköp kan vidare enligt sjukvårdsstyrelsens mening vara motiverat av att det anses vara angeläget att de deltidsanställda försvarstandläkarna om möjligt får arbeta med samma materiel som i sin privata praktik, då detta medför bättre arbetsresultat och därigenom fördelaktigt påverkar statsverkets totala kostnader för tandvård.

Herr SUNDIN (cp):

Herr talman! Denna enkla fråga hör ihop med en interpellation, som jag har lämnat till socialministern och som jag hoppas få svar på i sinom tid. Jag ställde denna fråga dels på grund av den nu påpekade samhörigheten med en annan frågeställning, dels också med anledning av de upplysningar jag i denna fråga har fått genom vår egen upplysningstjänst när det exempelvis gäller viss förbrukningsmateriel.

Jag vill dels av tighet gentemot herr statsrådet, dels av sakliga skäl läsa upp en mening i svaret. Den lyder: »I de

fall då högre anbud antas uppfyller offererad vara till lägre pris merendels icke fastställd specifikation eller också är den icke av godtagbar kvalitet.»

Enligt de upplysningar som jag skaffat har denna myndighet i fråga om exempelvis amalgam köpt till ett pris som med 26 kronor per kilo överstiger priset för en likvärdig vara. Det är av denna anledning som jag hoppas att herr statsrådet, och jag vill i detta sammanhang även vända mig till riksdagens revisorer, är beredd att beakta just denna detalj. Detta har, enligt de upplysningar som jag inhämtat, pågått under åren 1962, 1963 och 1964.

Herr statsrådet ANDERSSON:

Herr talman! Jag vill bara påpeka för herr Sundin att de uppgifter han lämnat inte är riktiga. Vid de inköp det här är fråga om köper man beträffande amalgam till både lägre och högre pris, och jag kan inte se att det föreligger större prisskillnad än omkring 13 kronor — och det rör sig om små inköp.

Herr SUNDIN (cp):

Herr talman! Jag vill, herr statsråd, meddela att de upplysningar som jag här lämnat kommit från institutionen i fråga. Institutionen har även uppgett den prisskillnad som jag nyss nämnde.

Låt mig, innan jag slutar med att än en gång tacka, bara uttrycka den förhoppningen att herr statsrådet inte skall lämna denna fråga i och med den här enkla frågan, utan att en riktigare undersökning kommer till stånd.

Överläggningen ansågs härmed slutad.

Ang. hastighetsbegränsning för motorfordon

Herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet SKOGLUND erhöill ordet för att besvara herr Sve-

Ang. hastighetsbegränsning för motorfordon

ningssons fråga angående hastighetsbegränsning för motorfordon, vilken fråga intagits i kammarens protokoll för den 16 oktober, och yttrade:

Herr talman! Herr Sveningsson har frågat mig om jag också i fortsättningen ämnar anordna hastighetsbegränsning för motorfordon under så långa perioder som förekommit den senaste sommaren eller om jag med stöd av vunna erfarenheter ämnar föreslå en ständig hastighetsbegränsning.

Arbetet på att sammanställa och vetenskapligt bearbeta materialet från sommarens fartbegränsningar pågår för närvarande inom trafiksäkerhetsrådets forskargrupp. Någon redovisning till departementet av resultaten har ännu inte kunnat ske. De preliminära siffror jag haft tillgång till tycks bekräfta vad man kunnat konstatera av alla tidigare resultat, nämligen en icke oväsentlig minskning av antalet personskadeolyckor i förhållande till jämförliga perioder med fri fart. Jag vill emellertid avvakta det slutliga materialet innan jag avgör vilka förslag jag bör framlägga.

Herr SVENINGSSON (h):

Herr talman! Jag tackar statsrådet Skoglund för svaret på min fråga, även om svaret inte säger så mycket. Statsrådet Skoglund och jag — ja, hela regeringen och hela riksdagen — har säkert samma uppfattning i detta avseende, nämligen att vi så långt som möjligt skall försöka förhindra och begränsa dessa så fasansfulla trafikolyckor som under den gångna delen av detta år tyvärr har visat en allvarlig tendens att öka. Men när det gäller medlen att nå denna målsättning är meningarna delade, vilket många gånger är fallet i olika sammanhang. Jag för min del hyser en mindre stark tro på dessa hastighetsbegränsningar och deras betydelse.

På ett tidigt stadium här i riksdagen — det var redan hösten 1960 strax efter det att regeringen hade beslutat om hastighetsbegränsning inför julhelgen

det året, och jag tror det var första gången som en tillfällig hastighetsbegränsning förekom — uttalade jag att man kunde godta hastighetsbegränsning vid de stora helgerna. Jag tillade att människorna då ofta inte har så bråttom som de själva många gånger tror. Men att anordna hastighetsbegränsning under så långa perioder som det varit fråga om under den gångna sommaren är något helt annat, och det finns inte något enhetligt resultat som visar att hastighetsbegränsningar under en längre period har så stor betydelse. Om statsrådet ser på olycksstatistiken för augusti månad i år då vi hade hastighetsbegränsning varje veckoskifte från fredag till måndag, skall statsrådet finna att något positivt inte kan läsas ut ur de siffrorna.

Att alla våra många — oändligt många — ansvarskännande bilister som alltid och vid alla tillfällen har sitt eget fordon under fullständig kontroll skall få så stora delar av sommaren förstörda ur bilistsynpunkt vill jag inte vara med om. Det är nämligen inte trevligt att på en bra väg — ty vi har även en och annan sådan — köra med en hastighet på 70—80 km, och det är inte trevligt om man vid fartbegränsning till 90 km var tionde sekund måste se på hastighetsmätaren för att inte bryta mot gällande bestämmelser. Min fråga har kanske även framställts med litet rädsla för att man nu, när det har blivit så långa perioder med hastighetsbegränsning, kanske kan befara att den dag inte är så avlägsen då vi får ett förslag om en generell hastighetsbegränsning, vilket jag är bestämd motståndare till. Jag tror att en överväldigande majoritet av landets bilister delar min uppfattning. Vi är inte utan den erfarenheten att man har brukat ta en liten bit i taget för att rätt som det är vara framme vid den målsättning som statsledningen hade långt tidigare.

Min linje i trafiksäkerhetsarbetet är alltså att vi bör ha en rejäl trafikundervisning i den obligatoriska skolan.

Ang. åtgärder mot utsläpp i vissa fall av rök och gas från motorfordon

Barn och ungdom måste från tidiga barnaår få en stark känsla för liv och eegndom i trafiken. Min uppfattning är vidare att vi måste ha en stark trafikövervakning, och jag är mycket glad över att vår nye rikspolischef, Carl Persson, har lagt fram ett förslag om en väsentlig ökning av trafikpolisen. Jag hoppas att regeringen inte kommer att visa något stort sparsamhetsintresse på detta avsnitt i nästa års statsverksproposition. Jag skall för min del redan nu lova att om regeringen lägger fram rikspolischefens förslag skall inte jag, när det gäller statspolisens trafikövervakning, skriva under någon besparingsmotion, och jag skall inte heller här i riksdagen rösta för något snålt och sparsamt förslag som eventuellt kan komma från annat håll. Trafikövervakning betyder att många människoliv kan räddas, och då får vi inte vara sparsamma. Jag tror mera på en välorganiserad trafikövervakning än långa perioder av hastighetsbegränsning. Jag vill också deklarerat att jag hyser stora sympatier för det förslag som statsrådet Skoglund nyligen fört till lagrådet, nämligen att vi bör ha stränga straff för grov vårdslöshet i trafik.

Herr talman! Det skulle vara mycket mer att säga i denna viktiga fråga, men jag fick för några år sedan — det var under vårriksdagen 1958 — av statsrådet Skoglund en anmärkning för att jag drog upp en för lång debatt, när jag fick svar på en enkel fråga. För tillfället nöjer jag mig därför med de synpunkter som jag nu har framfört.

Herr statsrådet SKOGLUND:

Herr talman! Herr Sveningssons inlägg föranleder mig icke till annat än att upprepa vad jag sade nyss: Jag sparar mitt definitiva ställningstagande i den här frågan till dess att ett sakmaterial i frågan som kan tillåta att ge en slutlig bedömning föreligger, och det gör det inte nu.

Herr SVENINGSSON (h):

Herr talman! Jag vill bara till detta säga att jag hoppas att statsrådet Skoglund bedömer det framtida ställningstagandet på det sättet att det även någon gång från en ledamot av riksdagen kan komma en synpunkt som är värd att ta vara på.

Överläggningen förklarades härmed slutad.

Ang. åtgärder mot utsläpp i vissa fall av rök och gas från motorfordon

Herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet SKOGLUND erhöill ordet för att besvara herr Wallmarks fråga angående åtgärder mot utsläpp i vissa fall av rök och gas från motorfordon, vilken fråga intagits i kammarens protokoll för den 23 oktober, och anförde:

Herr talman! Herr Wallmark har frågat, om jag är beredd att snarast utfärda sådana tillämpningsföreskrifter till vägtrafikförordningen, att de trafikövervakande organen på subjektiv grund kan ingripa mot de förare av motorfordon som låter motorerna släppa ut rök och gas i så stor mängd, att fotgängare och medtrafikanter därigenom utsätts för betydande obehag och förgiftningsrisker.

Vägtrafikförordningens bestämmelse i den här frågan återfinns i 58 §, där det bl. a. heter att förare av motordrivet fordon i görligaste mån skall tillse, att fordonet inte släpper ut rök eller gas i sådan mängd att olägenhet uppstår. Brott mot denna föreskrift faller under allmänt åtal, och till följd härav är det en polisuppgift att övervaka att föreskriften efterlevs. Det har hittills inte ansetts nödvändigt att utfärda särskilda tillämpningsföreskrifter.

Problemet med avgaser från motorfordonen är emellertid väsentligt och jag har min uppmärksamhet riktad på det arbete som i olika sammanhang på-

Ang. åtgärder mot utsläpp i vissa fall av rök och gas från motorfordon

går på området. Inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utreder man möjligheterna att komma till rätta med problemet i anslutning till den effektiviserade typbesiktning som nyligen på mitt förslag har beslutats. Problemet utgör också ett viktigt led i det arbete som bedrivs inom statens luftvårdsnämnd. Där undersöker man just nu — mot bakgrund av vad som framkommit vid en internationell konferens i frågan — vad som tekniskt kan göras för att uppnå en förbättring i vårt land. Bland annat på grund av meteorologiska förhållanden är de utländska erfarenheterna inte utan vidare tillämpliga hos oss. Frågan har också en inte oväsentlig ekonomisk sida. Problemet är sålunda — det framgår av vad jag har refererat — föremål för prövning i olika hänseenden, och det är möjligt att man därvid kan komma fram till att föreskrifter av den art frågeställaren avser visar sig erforderliga.

Herr WALLMARK (h):

Herr talman! Jag skall först be att få tacka kommunikationsministern för svaret och den positiva hållning som han har i den här väsentliga frågan. Det får väl också anses vara naturligt att den högste ansvarige i det här sammanhanget visar ett positivt intresse.

Jag är själv medveten om att frågan har många aspekter. Allmänhetens uppfattning om avgasernas betydelse är kanske inte riktigt densamma som experternas. Det är inte sällan de osynliga gaserna som är de för kroppen farligaste, och det är självklart att man måste analysera problemet för att komma fram till en fullgod lösning. Jag tycker emellertid att man många gånger låter det bästa bli det godas fiende.

Det problemet som jag nu närmast åsyftar är ett typiskt tätortsproblem, ett problem som förekommer mest i de större städerna, och de motorfordon som jag i första hand åsyftar är fordon med tvåtakts- eller dieselmotorer. Det

råder väl ingen tvekan om — det ser vi alla dagligdags — att åtskilliga fordon spyr ut rök, ibland så att man knappt kan se att köra. Därför kan man vara förvånad över att det inte finns några tillämpningsbestämmelser till den här delen av vägtrafikförordningen; den har på det sättet blivit en död paragraf.

Jag är litet tveksam om huruvida man kommer till rätta med dessa frågor i samband med typbesiktningen. Vad beträffar dieselfordonen är ju situationen den — i motsats kanske till vad som är fallet när det gäller avgasproblemet i fråga om andra fordon — att det finns en produkt som är fullt godtagbar när den släpps ut. Efteråt sker emellertid omställningar av bränslepumparna, och det är detta som är det allvarliga och som är anledningen till rökutvecklingen.

I avvaktan på alla dessa utredningar som skall göras och de ställningstaganden som skall ske på grundval av de erfarenheter man kommer att få bl. a. i Norge och Belgien, där det nyligen har beslutats i lag om högsta tillåtna rökgasmängder, tror jag att det finns bara en väg, och det är att medge en subjektiv bedömning för att komma till rätta med de värsta förhållandena. Jag vill också säga att det är nödvändigt att få till stånd något så snart som möjligt, ty här finns en värdefull och ekonomiskt riktig produkt som blir misskänd på grund av felaktiga omständigheter. Det finns alltså ett samlat intresse från flertalet parters sida att det blir något gjort, och det förefaller mig som om den enda vägen är den jag pekat på. Jag hoppas att kommunikationsministern är beredd att snarast vidta åtgärder i den riktningen.

Jag delar inte riktigt den uppfattningen att detta är ett icke oväsentligt ekonomiskt problem. Jag kan inte förstå var det ekonomiska problemet kan komma in i det här sammanhanget. Jag ber emellertid att än en gång få tacka för svaret och hoppas att lösningen snarast kommer.

Interpellation om inrättande av filialer till universiteten

Överläggningen ansågs härmed slutad.

maskiner m. m. åt domänverkets skogsarbetare.

Justerades protokollet för den 20 in-
nevarande månad.

Upplästes följande till kammaren in-
komna ansökningar:

Till riksdagens första kammare

Härmed får jag anhålla om ledighet från riksdagsarbetet under tiden den 28 oktober—den 9 november 1964 för deltagande i Europarådets rådgivande församlings sammanträde i Strasbourg och i anslutning därtill kommittésammanträde i Paris.

Stockholm den 23 oktober 1964.

Lennart Geijer

Till riksdagens första kammare

Undertecknad får härmed vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsarbetet under tiden den 28 oktober till och med den 7 november 1964 för deltagande i sammanträden i Paris och Strasbourg med Europarådets rådgivande församling.

Stockholm den 27 oktober 1964.

Bengt Elmgren

De begärda ledigheterna beviljades.

Anmäldes och bordlades följande till kammaren överlämnade kungl. propositioner:

nr 171, angående reformering av de gymnasiala skolorna m. m.;

nr 175, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 22 april 1949 (nr 164) med vissa bestämmelser om rätttegången i tryckfrihetsmål;

nr 177, angående viss fråga rörande prisregleringen på jordbrukets område; och

nr 178, angående statlig kreditgaranti för lån avseende anskaffning av vissa

Herr KÄLLQVIST (fp) erhöll på begäran ordet och yttrade:

Herr talman! Med hänsyn till omfattningen av det ärende, som avses i Kungl. Maj:ts proposition nr 171, angående reformering av de gymnasiala skolorna m. m., hemställer jag att kammaren måtte medgiva, att tiden för avgivande av motioner i anledning av nämnda kungl. proposition utsträcker till det sammanträde, som infaller näst efter femton dagar från det propositionen kom kammaren till handa.

Denna hemställan bifölls.

Interpellation om inrättande av filialer till universiteten

Ordet lämnades på begäran till herr PETERSSON, ERIK FILIP, (fp), som anförde:

Herr talman! Tillströmningen av studerande till våra universitet har som bekant ökat i stor omfattning och kommer enligt gjorda prognoser att fortsätta. Samtidigt som detta är glädjande med hänsyn till det stora framtida behovet av akademiskt utbildad arbetskraft, har besvärliga anpassnings- och tillgångsproblem uppstått på universitetsorterna. Detta har bl. a. visat sig i fråga om möjligheten att bereda alla studenterna bostad.

På vissa icke universitetsorter har under senare år anordnats decentraliserad akademisk utbildning, s. k. extra murala kurser, i ett eller flera ämnen för att i första hand tillgodose lärarbehovet på grundskolans högstadium. Erfarenheterna härav synes ge anledning till att pröva en fastare organisation av denna utbildningsform, så att den får karaktären av mer eller mindre specialiserade filialer till universiteten. Den nuvarande kursverksamheten finge i så fall inte bara en fastare organisations-

form utan borde även kunna utbyggas till att i första hand omfatta ett större ämnesområde på exempelvis kandidatstadiet i fråga om sådan undervisning som inte kräver alltför dyrbar utrustning. Man skulle härigenom på ett smidigt sätt kunna avlasta en del av trycket på de nuvarande univrsiteteten.

Med hänvisning till vad jag sålunda anfört anhåller jag om första kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet få framställa följande fråga: Anser statsrådet att inrättande av universitetsfilialer i därför lämpad omfattning bör prövas och bli föremål för någon statsrådets åtgärd?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Anmäldes och bordlades en av herr *Skårman* under sammanträdet till herr talmannen avlämnad motion, nr 839, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 169, med förslag till lag med vissa bestämmelser angående fastighetsbildning efter ändring i kommunal indelning m. m.

Meddelande ang. enkla frågor

Meddelades, att jämlikt § 20 i kammarens ordningsstadga följande enkla frågor framstälts, nämligen

den 26 oktober av herr *Holmberg* (h) till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet: »Anser Herr Statsrådet att det ingår i Svenska Film-institutets uppgifter att anordna fester av så påkostat slag som skedde vid filmfestivalen i Venedig i år?»; samt

den 27 oktober av herr *Källqvist* (fp) till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet: »Är Statsrådet villig att ompröva konstruktionen av de s. k. konstnärsbelöningarna och därvid beakta den kritik och de synpunkter, som framförts från bl. a. flera konstnärsorganisationer?»

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 16.35.

In fidem

Fritz af Petersens